

Nr 87.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. åt förra föreståndarinnan vid arbetsstugan i Korpilombolo Elsa Henrika Onnela; given Stockholms slott den 12 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför:

I underdånig ansökning har stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor gjort framställning angående beredande av pension dels åt föreståndarinnor vid stiftelsens arbetsstugor inom de finsktalande delarna av Norrbottens län, dels ock åt förutvarande föreståndarinnan vid stiftelsens arbetsstuga i Korpilombolo Elsa Henrika Onnela. Till stöd för denna framställning har stiftelsen anfört huvudsakligen följande:

Pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. åt förra föreståndarinnan vid ar-

betsstugan i
Korpilombolo
Elsa Henrika
Onnela.

Jämlikt nådigt brev den 15 april 1921 har Kungl. Maj:t på underdånig framställning av stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor funnit gott medgiva, att statsbidrag till avlöning åt föreståndarinnan vid stiftelsens arbetsstugor inom de finsktalande delarna av Norrbottens län må från och med år 1921 tills vidare utgå med samma belopp och i tillämpliga delar under enahanda villkor, som äro stadgade i kungörelsen den 27 februari 1920 (nr 143) angående avlöning åt föreståndarinnan vid skolhem och arbetsstugor inom Västerbottens och Norrbottens län samt angående statsbidrag till sådan avlöning. Härigenom har emellertid icke tillerkänts föreståndarinnan vid arbetsstuga inom de finsktalande delarna av länet sådan, av stiftelsen i dess framställning tillika avsedd rätt till tjänstepension, som enligt ovan omförmälda kungörelse den 27 februari 1920 förutsatts skola tillkomma föreståndarinnan vid arbetsstuga inom lappmarksförsamlingar med icke finsktalande befolkning. Såsom följd härav har statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. förklarat sig icke kunna bevilja pension åt förra föreståndarinnan vid arbetsstugan i Korpilombolo Elsa Henrika Onnela, vilken efter att i 20¹/₂ år hava tjänstgjort i sådan egenskap erhållit begärt entledigande från tjänsten att räknas från och med den 1 juli 1924. Alltsedan delfäendet av förberörda nådiga beslut den 15 april 1921 har emellertid för Elsa Henrika Onnela liksom för övriga föreståndarinnor vid stiftelsens arbetsstugor i finnbygden utgått för småskollärlarinnan föreskriven avgift till pensionsanstalten, vilken avgift i vederbörlig ordning avdragits vid utbetalande till nämnda föreståndarinnor av stadgat statsbidrag till deras löner.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Elsa Henrika Onnela, som är född den 20 maj 1860, från och med den 1 januari 1904 till och med den 30 juni 1924 varit anställd såsom föreståndarinnan vid arbetsstugan i Korpilombolo, att hon under denna tid icke åtnjutit tjänstledighet, att hennes årliga tjänstgöringstid utgjort 9¹/₂ månader, att hon vid fullgörandet av sin tjänst visat synnerlig duglighet och ett aldrig svikande intresse samt att hennes avlöning varit ytterst obetydlig, till dess stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor genom ovanberörda nådiga brev den 15 april 1921 erhöi statsbidrag till avlöning åt föreståndarinnor vid stiftelsens arbetsstugor inom de finsktalande delarna av länet, varefter hennes avlöning utgått med en grundlön av 1,650 kronor för år.

I ärendet hava utlåtanden avgivits den 25 juni 1925 av domkapitlet i Luleå, den 10 juli 1925 av länsstyrelsen därstädes, den 1 september 1925 av skolöverstyrelsen, den 18 december 1925 av statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. och den 5 januari 1926 av statskontoret.

Domkapitlet och länsstyrelsen hava tillstyrkt bifall till stiftelsens framställning.

Skolöverstyrelsen har erinrat, att sedan riksdagen medgivit, att föreståndarinnan vid skolhem eller arbetsstuga inom de finsktalande församlingarna i Norrbottens län finge vinna delaktighet i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., samt Kungl. Maj:t i anledning härav den 26 juni 1925 utfärdat kungörelse (nr 323) om ändrad lydelse av vissa §§ i reglementet för nämnda pensionsanstalt, något Kungl. Maj:ts yttrande ej syntes

erforderligt beträffande den föreliggande framställningen, i vad den avsåge beredande av pension åt sådana föreståndarinnor. Till framställningen, i vad den avsåge medgivande att till förra föreståndarinnan vid arbetsstugan i Korpilombolo Elsa Henrika Onnela måtte utgå tjänstepension i enlighet med de i reglementet för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. angivna grunder, funne sig skolöverstyrelsen i likhet med länsstyrelsen och domkapitlet böra tillstyrka bifall.

Statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. har i likhet med skolöverstyrelsen funnit förevarande ansökning icke böra föranleda yttrande annat än i vad den angår frågan om rätt till tjänstepension för Elsa Henrika Onnela och därvid anfört huvudsakligen följande:

Då Elsa Henrika Onnela redan den 1 juli 1924 avgått från sin befattning, synes hon icke kunna erhålla pension från pensionsanstalten på annat sätt, än att hon i särskild ordning förklaras berättigad till tjänstepension i enlighet med de i reglementet för pensionsanstalten angivna grunder. Ett särskilt skäl till ett dylikt medgivande föreligger i den omständighet, att allt från 1921 års ingång utgått statsbidrag till hennes avlöning såsom till föreståndarinnor vid skolhem och arbetsstugor i icke-finsktalande lappmarksförsamlingar, vilka föreståndarinnor äga pensionsrätt, och att för samma tid faktiskt betalats pensionsavgifter till anstalten. Därest hon erhåller sådan rätt, synes retroaktiv tjänstårsberäkning böra medgivas henne, och härför torde erfordras viss engångsavgift. De för beräkning av sådan avgift i detta fall givna bestämmelserna återfinnas i § 9 samt i mom. 5 under övergångsstadgandena till kap. IV i pensionsanstaltens reglemente. I förevarande fall synes det ligga närmast till hands att tillämpa det beräkningssätt, som i nyssnämnda mom. 5 föreskrives för den händelse att befattning anmälts före den 1 januari 1923, varvid engångsavgiften uppgår till 1,450 kronor. Om denna avgift erlägges, synes hennes pension komma att uppgå till 750 kronor. På förfrågan har stiftelsen förklarat sig villig att erlägga erforderlig sådan avgift för henne.

Statskontoret har i sitt ovanberörda utlåtande anfört följande:

Av handlingarna i ärendet framgår att vid utbetalning av statsbidrag till Elsa Henrika Onnelas avlöning avdrag gjorts, motsvarande den pensionsavgift, som skulle hava påvilat henne, därest hon varit delägare i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Med hänsyn härtill och till de billighetsskäl i övrigt, som kunna åberopas till stöd för beredande åt Elsa Henrika Onnela av pension med bidrag av statsmedel, får statskontoret tillstyrka framställning till riksdagen i berörda fråga i enlighet med den av styrelsen för pensionsanstalten gjorda hemställan.

I likhet med skolöverstyrelsen och statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. finner jag framställningen i vad den avser beredande i allmänhet av pension åt föreståndarinnor vid arbetsstugor inom de finsktalande delarna av Norrbottens län icke behöva föranleda någon särskild åtgärd från Kungl. Maj:ts sida, då dessa föreståndarinnor numera, från och med den 1 juli 1925, författningsenligt äga rätt till delaktighet i nämnda anstalt.

Departementschefen.

Vad åter angår Elsa Henrika Onnela, som avgått från sin föreståndarinnbefattning med utgången av juni 1924, äro de nya bestämmelserna om arbetsstuguföreståndarinnornas delaktighet i pensionsanstalten icke tillämpliga på henne, och då dessa nya bestämmelser grunda sig på ett medgivande av riksdagen, torde det, därest man vill tillmötesgå stiftelsens framställning beträffande henne, vara nödvändigt att härtill utverka riksdagens samtycke. På grund av vad i ärendet förekommit, anser jag det skäligt, att — sedan stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor förklarar sig villig att erlägga erforderlig engångsavgift för henne — Elsa Henrika Onnela tillerkännes pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. att utgå från och med den 1 juli 1924 i enlighet med de grunder nämnda anstalt i sitt ovanberörda yttrande föreslagit.

Å den av anstalten föreslagna pensionen, i vilken icke ingår pensionstillägg, torde för budgetåret 1924—1925 böra utgå dyrtidstillägg efter de förmånligare grunderna. För tiden från och med den 1 juli 1925 bör åter jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925, nr 280, med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, till pensionen komma förhöjning, som omförmäles i § 3 mom. 1 av nämnda kungörelse, samt dyrtidstillägget å den förhöjda pensionen utgå efter de reducerade grunderna.

Mot det av anstalten föreslagna sättet för beräkning av engångsavgiften för Elsa Henrika Onnela har jag intet att erinra. Härutinnan torde dock något riksdagens yttrande ej vara erforderligt.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att förra föreståndarinnan vid arbetsstugan i Korpilombolo Elsa Henrika Onnela må förklaras berättigad att, räknat från och med den 1 juli 1924, komma i åtnjutande av tjänstepension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. på villkor, som Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Till denna av statsrådets övriga medlemmar biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Gustaf Ödmann.